

ACC. N.R. M. 6465:1-12 dLandskap: Småland.

Upptecknat av:

Carl VikingHärad: Uppvidinge & Kånnerbreds

Adress:

Furåkra, i KråksmålaSocken: Älgshult i Kråksmåla

Berättat av:

Lantern: Nils Jansson, m.f.Uppteckningsår: 1940.

Född år

1811.

i

Älgshults socken.LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

D: 13.

Lista 13. Upppteckningen berör hur
vedtak-(takveden) fastgjordes
Upp till.

Vol. 2.Sidor 19-23.

Obs! Sagoberättarens födelse och dödsår m. m.
Försänt F.d. (Född 1811- död 1892.)

Exc. G. E.

1-12

+ Ytelsen

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 6465:1

Landskap: Småland.

Upptecknat av: Carl Hiking

Härad: Uppvidinge & Kånkövds.

Adress: Furåkra, Kråksmåla.

Socken: Håghult & Kråksmåla.

Berättat av: Lantbruk: Nils Jansson, m.f.

Uppteckningsår: 1940.

Född år 1811 i Håghultshallen.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

1. A-B. Ortsbestämningar. Läs avan! (18.)
2. A-B. Personbestämningar. Lita.
3. A. För långt tillbaka i tiden täcktes å våra orter vissa hus med åtskilliga av prägeliska 13. vedtak.
2. Typer äro kända på orterna Håghult och Kråksmåla. Det är typerna vedtak med urhuggen "huv" över ryggåsen och typen där vedens ena ändar skjuta från det ena bakfallet 12 tum utöver ryggåsen." Se teckningar № 4. № 5. Å teckning № 4. ser man en typ av prägeliskhus tak; där den typ där ena ridans vedparti skjöt 12 tum utöver ryggåsen. Såväl Ryggås, som ridåsar skjuta några tum utöver gavelrästerna och där fasthålls takmateriellet

ACC. N:R. M. 6465: 2Landskap: Småland.Upptecknat av: Carl Vikberg,Härad: Lyspvidinge & Åland. Adress: Turakra, Kråksmåla.Socken: Ålgöhus & Kråksmåla. Berättat av: Lauteriks Nils Jansson, aff.Uppteckningsår: 1940.Född år 1811. i Ålgöhus socken.LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

av 2. breda i vinkel kappagade bräder, sam kette (B.
"vindskidor." Se teckning nr 4. 1-1. De överskjutande
"klavändarna" se s. 2. 2. 2. Obs! "klavarna" (= Takveden) var
rygge i ryggsåren ej det minsta fästade
= (fastgjorda) det var nere i "foten" sam var
anordningar så ej "klavarna" fölla i ena
ken. "klavarna" (= Takveden) var i läng 5-6. alnar
efter Takfallets storlek. De vara av medel-
tycke. i en klumna, kärniga furor och väl.
barkade. Sen klumna sidan lades givetvis
mot nävern. Tvärs åsarna vara lätt lagda
"Läckten" av barkade, smala furor eller enar.
Läcktenas ena ända vilade på Ryggsåren, mot-
satta ändan vilade på översta furet i läng-

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 6465:3

Landskap: Småland.

Upptecknat av: Carl Viking,

Härad: Uppvidinge ö Handbords.

Adress: Suråkra² Kråksmåla.

Socken: Alghult ö Kråksmåla.

Berättat av: Lantbruk: Nils Jansson, m.f.

Uppteckningsår: 1940.

Född år 1811 i Alghult socken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

sidan. Övra timret skjöt i regel 2 tum utanför
de övriga timren på huset längsidor, och kette
detta timmer "Vägbordet." Läcktenas nedre
ändar gunga till 2 tum utanför "vägbordet." Obs!
Her vi på teckning N: 4. så finner vi att längs
husets längsidor löpte en 4-bilad 6-tumskjät-
ke, som kette "Bjuråst." 3-3. Mot denna stödde
läcktena, näveru och sist "Klovarna" (Tavden)
sina fotändar. Bjuråstarna 2. styck (en på var
husets längsida) Uppbars av 6m eller 6kkrakar,
som vilade med sin längsta del på "Vägbordet"
och såled insuckna bland läcktena under
näveru och fästa med en liten symmel=(träva-
gel) varje krok i "vägbordet." Obs! Genom att

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M. 6465:4

Landskap: Småland. Upptecknat av: Carl Vikberg
Härad: Uppvidinge ö Haudboås. Adress: Furåkra, "Kråksmåla."
Socken: Stghult ö Kråksmåla. Berättat av: Lantbruk: Nils Lander, m.f.
Uppteckningsår: 1940. Född år 1811. i Stghultssocken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

"vägbord och läckten" sköta liket utöver den ¹⁵å-
riga väggen, så skyddades undre timren för "Tak-
dröpp." Det kan intressera veta, att den del av taket,
som sköts utöver Rösterna hette "Takhövs." Den del,
som sköts ut på långvidorna hette "Fjädern." Sitta
på vårt äldriga Byggnadspråk. Obs! Se utskju-
tande partierna kullhopa hette "Takskegget," så
de nu hänsovna fjäder. Obs! För att klargöra
hur de gamla "klavabaken" läcktes, så se va-
ga på "Lafallet" i teckning n:o 5! Vi se där färdigt
tak. vi se ena Vindskidan, som kvarhöll väver
och ved vid rösterna. Vi se "Gjursen" med sina
i taket instukna ändar fast nävern skyler den
inspekta delen. Vi se påbörjat "Näverskicht,"

ACC. N:R. M. 6465:5Landskap: Småland.Upptecknat av: Carl Viking,Härad: Uppvidinge & Ånunds.Adress: Furåkra, "Kråksmåla."Socken: Ålgshult & Kråksmåla.Berättat av: Lautbrink: Nils Jansson, m. f.Uppteckningsår: 1940.Född år 1811. i Ålgshults socken.LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Vi se läcktena helt bara. Likaså se vi ryggåsen⁽¹⁶⁾
och den ena ridoåsen. Nedert se vi en av enkra-
karva 2. som fasthåll "bjuråsen" 1. är Bjuråsen,
3 är "Vågbordet". Obs! Teckningen i sin enkelhet kan
ej gärna missförstås. — Nästa teckning visar
Lage med 2 lador. Set hela komplexet bar-
"klqvakak", men här var det "Luv" av en klqv-
fall, som man rundat ut i passform. För-
övrigt absolut lika som teckning 4. varan jag
hittills upptecknat. Ryggåsen fanns på saga-
berättarens f.d. gård till 1918. Så revs den, det går
så med de gamla husen. I den Lagen har jag
som ung prästskole-bals offer. Obs! Nävert ledes
3 = dubbel över ryggåsen i hus med "klqvakak."

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 6465:6

Landskap: Småland.

Upptecknat av: Carl Viking

Härad: Uppvidinge ö Kånköra Adress: Furåkra, 2 Kråksmåla

Socken: Ålgårds ö Kråksmåla Berättat av: Lantbruk: Nils Jönsson m. f.

Uppteckningsår: 1940.

Född år 1811. i Ålgårds socken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Teckning N: 6. Visar oss Trösklagen och dess⁽¹⁷⁾
 dess lador. 1. "Vinterladan." 2. "Lagen" 3. "Vårladan".
 Obs! "Klövatak" = (Trigelstaus) vedtak med
 halvrund, urgröpt "Huv" av kärnfur. Obs!
 Teckningarna kräva mycket tid, men äro
 nödöändiga; ty de gamla husen hålla på att
 försvinna; på de flesta orter äro där sjuva koras.
 B. De hittills upptecknade taken förkam ej i Bo-
 ringshus; men Fähus, stall, Laga och dithö-
 rande lador, även i skjul. Till dessa 2 hit-
 tills beskrivna taktyper påminner jag ännu
 en gång att Veden (Klövarna) vora i fu klö-
 na, barkade, medelgrova kärnfurar, sålids
 varken rundvirke eller plankor hos oss.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N.R.

M. 6465:7

Landskap: Småland.

Upptecknat av: Carl Vihing

Härad: Uppvidinge & Lundvård.

Adress: Furåkra & Kråksmåla.

Socken: Älgåker & Kråksmåla.

Berättat av: Lantbruk: Nils Jönsson, v.

Uppteckningsår: 1940.

Född år 1816 i Älgåkers socken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

G. Sam redan ankytt, så var veden å våra n.h. (18.
"Kluvabak" ej alls påstad vid ryggåsen. Utan
hade rätt stöd mot "Bjuråsen" i taklagets fot.
Upp till antingen stötte veden enkelt samman
och så över ryggåsen var hun, som på teck-
ning n° 6. Ols! men "Huvu" var fäst med små-
la dymlingar i ryggåsen. Eller och var veden
som teckning n° 4. visar, så veden från det
ena taklaget skjöt 12 tum utöver ryggåsen.
Se 2 andra fråglistas typer helt okända i våra
orter.

4. A. Det fanns en helt annan vedtakstyp i våra
orter; Ols! Dessa tak (Hette has ass vedtak) och
täckningsmaterialet det hette "Takved."

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 6465:8

Landskap: Småland.

Upptecknat av: Carl Vihing

Härad: Uppvidinge & Åmbo förs.

Adress: Furåkra, Kräksele.

Socken: Ålgårds & Kräksele.

Berättat av: Lantbruk: Nils Jönsson, m. f.

Uppteckningsår: 1940.

Född år 1811 i Ålgårds socken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Till denna bakved kapades kärniga furuklumpar 30 tum långa och barkades noga. Sen klövdes dem på "fgr." s. v. s. från ytan åt kärnan till så dem vara cirka $\frac{3}{4}$ tum tjocka i ytkanten, men blevo givetvis blott $\frac{1}{4}$ tum tjocka invid kärnan. Obs! Kustakets underlag var precis samma, i allt, som till våra "klovstak", men "Bjuråsar" saknades. Nu frågas, hur kunde veden ligga utan "Bjurås." Obs! Noga!! I foten gick veden 3 tum utanför "Vägbordet." I foten var 3 = dubbla varv på varandra, understa varvet var veden blott 15. tum lång, varvet 2. var veden 22. tum lång. Tredje varvet 30 tum = (hela vedlängden) Obs! Kärnigenom gick veden fäste = (Förband genom sig själv, så han ej fölli

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 6465:9

Landskap: Småland.

Upptecknat av: Carl Sjöberg

Härad: Öppvidinge ö Handbörd;

Adress: Furåkra "Kråksmåla".

Socken: Ålgårdsö Kråksmåla.

Berättat av: Lantbruk: Nils Jansson, m. b.

Uppteckningsår: 1940.

Född år 1811, i Ålgårdssocken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

marken. Den fortsattes varu efter varu uppför 20.
takfallet med 30-tums ved. Man tog för varje
skickt (=varu) endast 5 tums "fleg" uppföre. Vi förstod
att det blev ett tjockt tak, som krävde mycket
ved. Veden lades precis som tegelpannor på ett
tak. De tunna kanterna böjde på varandra stund,
så det i skarven blev lika högt, som i ytt-
kanten av veden. Obs! Missförstå ej; utan
länk klart! Detta fortgick tills man med öv-
re ändarna nådde "Byggåsen." Obs! Noga! Här
är snaror! Man man fortsatte likväl, ty annars
hade det sista blivit ett skickt på 30 tum
der veden blivit enkellagd och såvelvis "fak-
dr opp." Hör! Man kastade av (sågade av)

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 6465:10

Landskap: Småland.

Upptecknat av: Carl Viking,

Härad: Uppvidinge ö Kånköbörd.

Adress: Furåkra, "Kråksmåla."

Socken: Ålgö och Kråksmåla.

Berättat av: Lantbruk: Nils Jansson, uppf.

Uppteckningsår: 1940.

Född år 1811. i Ålgö socken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

veden 5 = tum för varje "Steg" (varu) till ryggåsen.
 sen var nådd med sista "steget" 5 tum från åsen.
 När man på täckt båda "Täpfallen", så blev en
 cirka 30 tumms plan yta vid ryggåsen. Så lade
 man 10 varu 30 tumms ved tvärs över ryggåsen. Sen
 2 bjälkar längs hela åsen på veden och vora bjäl-
 karna höjda med pinnar, som en steg på
 några ställen och på bjälkarnas insidor. Här
 och var en och annan sten vid pass ett "manshö-
 lunda". Vid rötterna dymplades (i yngre tid spika-
 des) dit vindskidor och mitt för ändan av åsen
 en följare, var litet utstoppad. Så var det tä-
 ta, varaktiga paket färdigt. Obs! Dessa fyller
 vara måt yngre än "klovapaket", men båda hava

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 6465:11

Landskap: Småland.

Upptecknat av: Carl Vikberg

Härad: Uppvidinge & Lundavård.

Adress: Furakra^m Kråksmåla.

Socken: Ålgårds Kråksmåla.

Berättat av: Lantbruk: Nils Jonsson, m. f.

Uppteckningsår: 1940.

Född år 1811 i Ålgårds socken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

hög ålder och bygges ej nu hos oss. Dessa "vedtak"⁽²²⁾ gagnades på samma sorters hus, som "klövtak", men aldrig på boningshus.

B. De 3 beskrivna typerna vora lika vanliga hos oss, och ej så sällsynta blott för 50-60 år tillbaka, men nu finnas kägst få.

C. Vi veta inga andra typer på vedtak.

S. A.

B. Med dessa tak avses absolut tiden före 1850.

Try där, som nu finnes möjligen något kvar, så är det en "färdig kvarleva" sen tiden före eller omkring 1850. "Klövatak" finner jag inte nu hos oss, men ett par gamla vedtak såg jag för 1 år sedan, men kanske dem äro

Skriv endast på denna sida! *riova na*

ACC. N:R.

M. 6465:12

Landskap: Småland.

Upptecknat av:

Carl Vikner

Härad: Öppvidinge härad.

Adress:

Turåkra, Kråksmåla.

Socken: Älgshults Kråksmåla.

Berättat av:

Lantbruk: Nils Jansson m.f.

Uppteckningsår: 1940.

Född år

1811 i Älgshults socken.

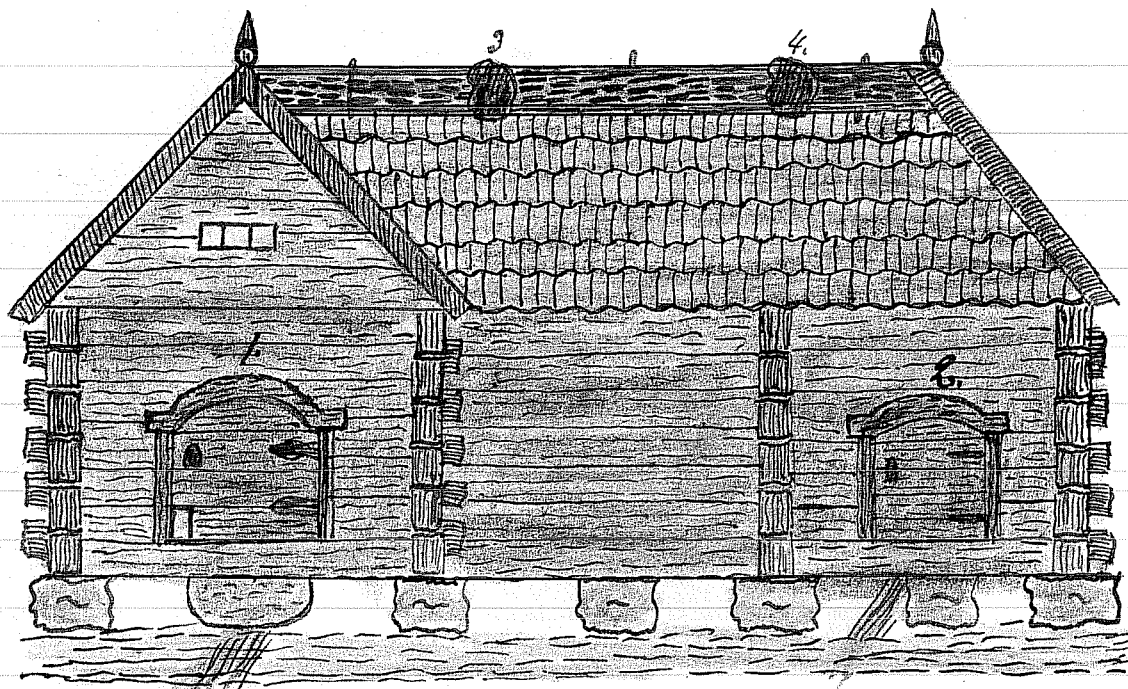
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Vi veta ej när bemälda typer började (23.
 beagnas, men fäderna sade att tiden för
 "klovahaken" gick flera århundraden till-
 baka i tiden, och våra orters s.k. "vedtak"
 troddes vara något yngre. I teckning n:o 2.
 "vedtak" tros vara byggd 1804. Fähuset i teckning
 n:o 4. Hade min fader Erik Jansson att han hört
 av sin 1ste svärfar Per Nilsson att Fähuset var byggd
 1760. av riksrådsman Nils Bengtsson, och Per Nilsson
 var son till bemäld rikslagsman. Vem, som
 byggde de gamla husen veta vi ej, men det var
 gott om hinnermän i äldre tid. Taken vara
 ej svårare att täcka "Nu då göra bänderna själva"
 G. a. Meddelare m. m. Läs avan!!

Skriv endast på denna sida!

M. 6465: 12. a.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

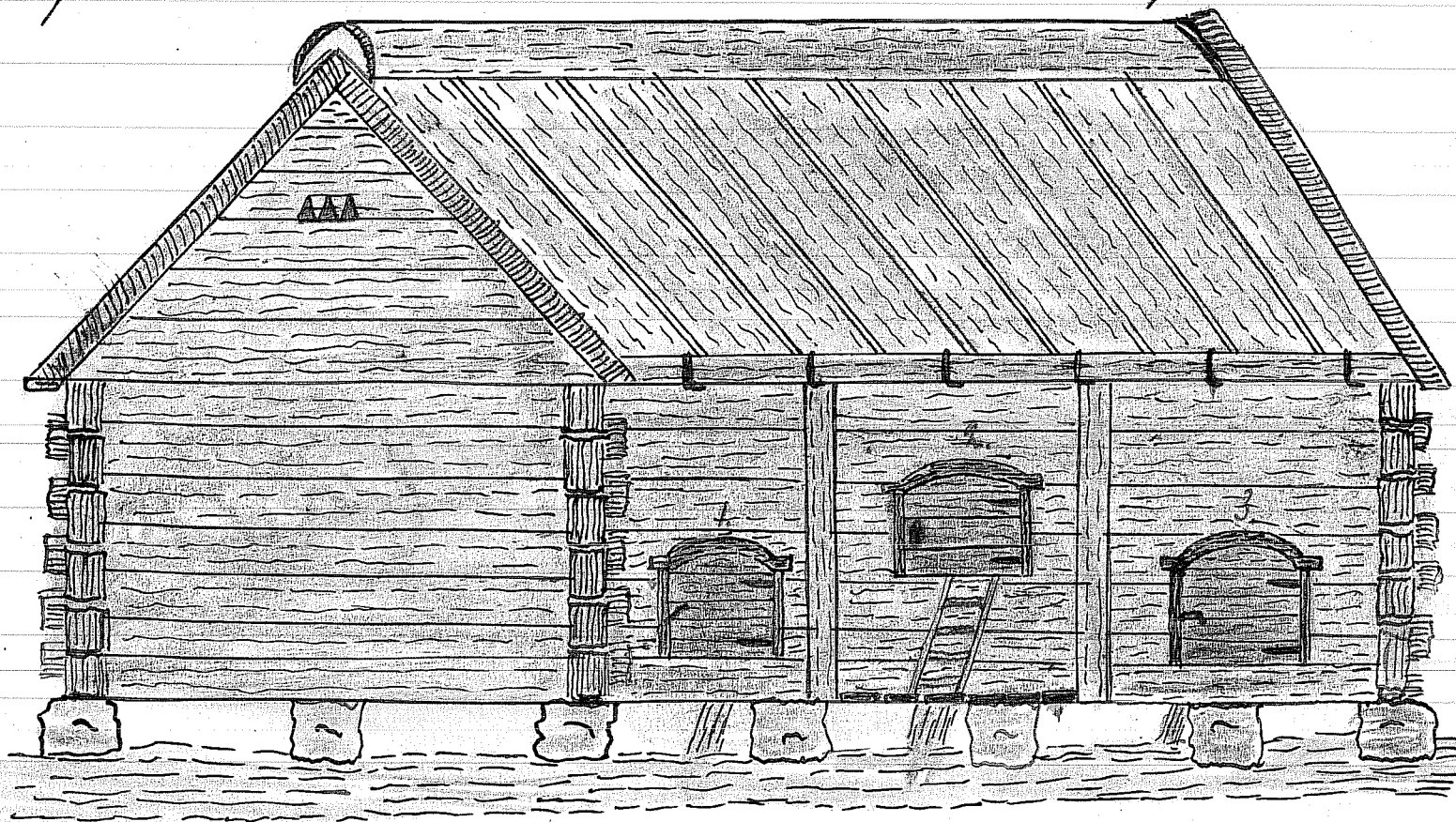

Obs! Byggt 1804 av en Brante Nils Persson.

Nº 7. F.d. Äldrig säabod 1. och vedskjul 2. sam-
manbyggda. Obs! och taket av "Täkved."
Motiv från Thorskult, Kråksmåla socken.
ombyggd 1792. Absolut teckning, i den äldriga
Typen.

M.6465: 12. b.

Nº 6. Visar oss den gamla Träsklogen och dess kador, 1. "Vinterladan."
2. "Lagen". 3. "Vår Vårladan." Obs! "Klovstak" med halvrund utgröp "Huv."

Obs! Revs 1918.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

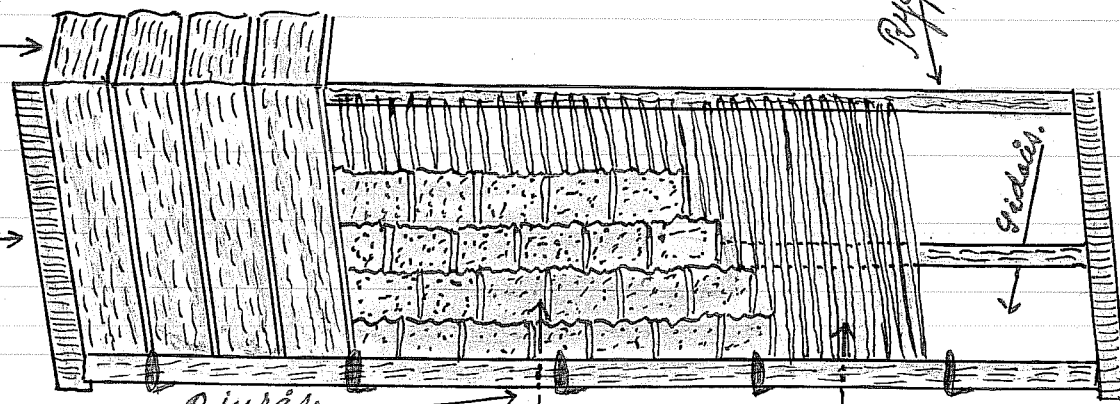
N° 5.

Påbörjat "Klovatak" (vedtak.)

M. 6465: 12. c.

Färdigt Tak.

Vinskida.

Björas.

Påbörjat niverkiche.

Läckbo.

Vinskida.

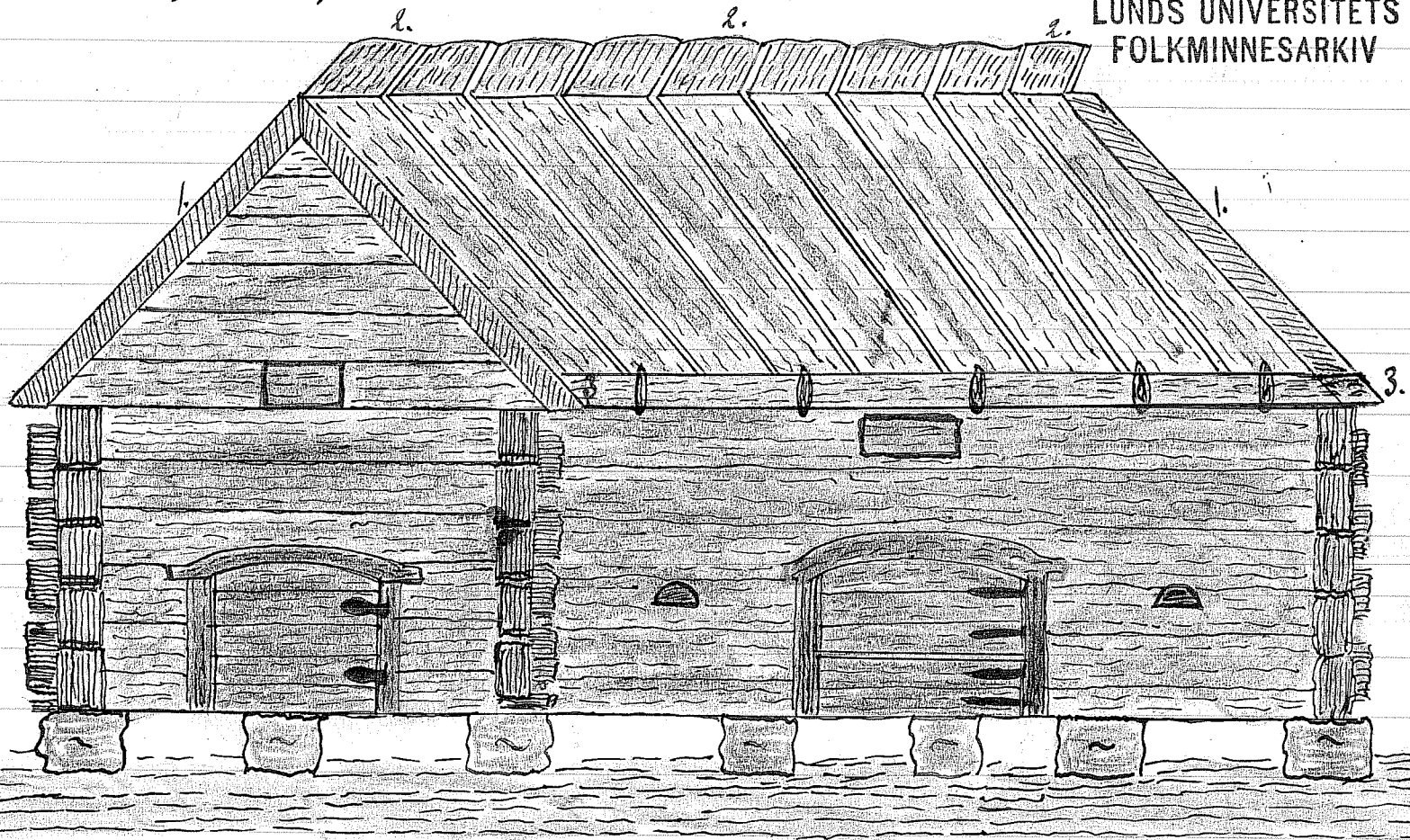
En av En eller Ekka-
Karna.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

M. 6465: 12. d.

N° 4. Mycket äldre "Fähus med s. k. Klovatak." Bygt omkring 1760. av F.d. Riksdagsmannen Nils Bengtsson, i min F.d. faders gård i Krokshult, Högshultsmacken.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Typ där ena ändans ved skjuter 12 tum utöver Ryggåsen.
ombyggdes i nyare stil 1916. Obs! Obs! Teckningen, som före ombyggnaden.

ACC. NR. M. 6465:13-19

Landskap: Småland. Upptecknat av: Carl Viking
Härad: Uppvidinge & Tranås län. Adress: Furåkra, Kråkumåla.
Socken: Ålgård & Kråkumåla. Berättat av: Lauterub: Nils Jansson.
Uppteckningsår: 1940. Född år 1811. i Ålgård socken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIVLista 14.

Uppteckningen berör Kur
Takvaden fastgöres Nedfyll.

Kol: 3.Sidor 24-30.

Obs! Samme sagerman som till Lista 13.

13-19
+ 1 tecken

Andr. 13-19

ACC. N:R.

M. 6465:13

Landskap: Småland.

Upptecknat av: Carl Viking,

Härad: Uppvidinge & Kånnebohörd.

Adress: Furåkra, "Kråksmåla".

Socken: Ålgålls Kråksmåla.

Berättat av: Lantbruk: Nils Lantbruk.

Uppteckningsår: 1940.

Född år 1811 i Ålgålls socken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

1. A-R. Ortsbestämningar. Läs avan! (24.)

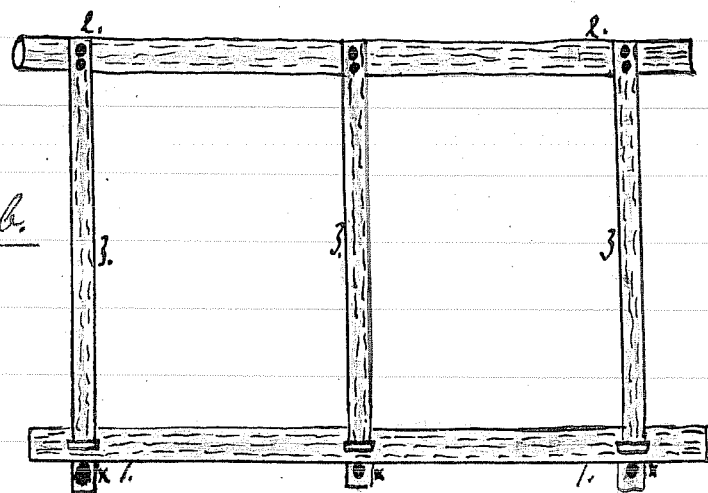
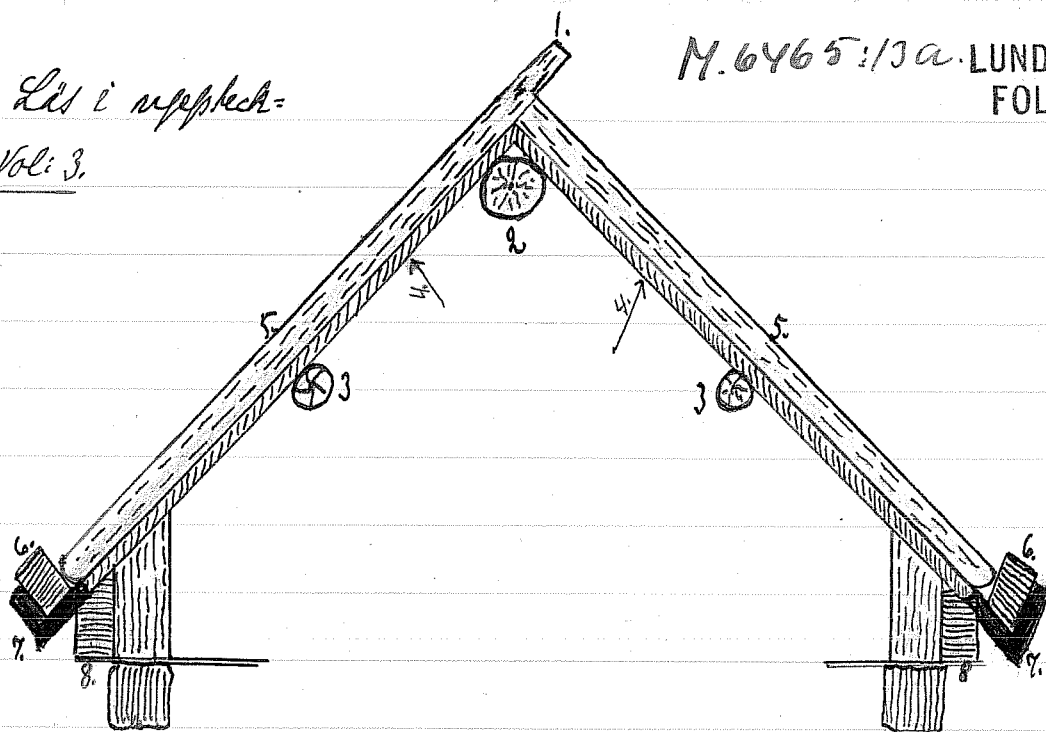
2. A-R. Personbestämningar. Lita.

3. A. Teden uppehölls på taket genom att städjas mot de i lista 13 beskrivna "Bjuråsarula". "Bjuråsarula" fasthållas genom "krokar av en eller ektra", som man istuckit bland läk-tena och var varje krok fästad med en liten spuling i "Vågårdet" (översta timret i husets Långridor.) Krokar av järn har ej förekommit hos oss. Se teckning n:o 8. a. Obs! jag skall för vis-hets skull i större format visa denna teck-ning än från de tecknade byggnader till lista 13. Obs! beskrivning över teckning n:o 8. a!

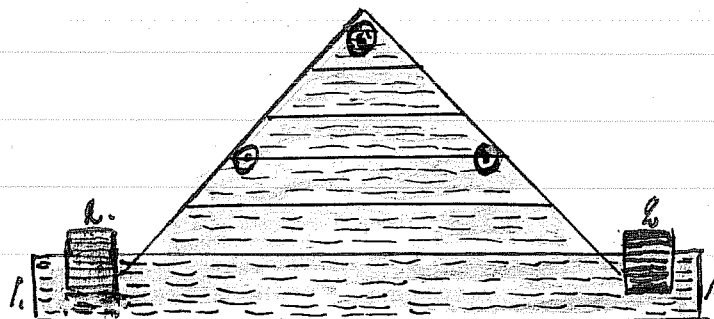
1. Är överskjutande takvad över Byggåsen. 2. är Bygg-

Nº 8. a. Läs i uppteck-
ningarna Vol: 3.

M. 6465:13a. LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Nº 8. c.

ACC. N:R.

M. 6465:14

Landskap: Småland.

Upptecknat av: Carl Vikberg,

Härad: Uppvidinge ö Handbörd.

Adress: Furåkra, "Kräksmåla".

Socken: Älgkult ö Kräksmåla.

Berättat av: Lantbruk: Nils Jansson, mf.

Uppteckningsår: 1940.

Född år 1811 i Älgkult socken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

åsen. 3-3. Sidoåsarna. 4-4. Läckena. 5-5. Takved "klg" ⁽²⁵⁾
 var från båda Takfallen. 6-6. Se två Bjuråarna.
 7-7. visar hur takkrokarna fästades. 8-8. är "Vägborden".
 Obs! Jag förmår ej med bästa vilja visa bättre hur
 takveden fasthölls nere i "Takfallet". Obs! Se nog
 teckning n: 8. b! Ett annat sätt att fasthålla "Bjur-
 åarna" än krokar var med s. k. "hängslen". Se
 "hängslen 3. 3. 3!" 2. 2. Se Byggåsen. 1. 1. är "Bjurå-
 en". "Hängslena" voro 3 "klavar" = (Takved), som va-
 ra längre än de övriga. Så voro de som infäl-
 la lifet i Byggåsen och fästade med 9
 kraftiga Bygglingar vardera. Mertill voro
 som flakuggna och i Bjuråsen ett hål för
 varje s. k. "hängsel"; och uppför i tappen

ACC. N:R.

M. 6465:15

Landskap: Småland.

Upptecknat av: Carl Vihing

Härad: Uppvidinge ö Landbuds.

Adress: Furåkra, Kråksmåla.

Socken: Ålgård ö Kråksmåla.

Berättat av: Lantbruk: Nils Finnsen m.fl.

Uppteckningsår: 1940.

Född år 1811 i Ålgårdskraken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

en kort, kraftig Synling igenom varje "kän-
sel", så dan kvarhålla Bjuråren. Det kunde
vara 6-8. hängslen på ett långt hus. Ett tredje
sätt att få fäste med veden i foten mot Bjur-
åren var följande, se teckning nr 8.c! Men
den typen gagnades endast på korta hus 7-8 al-
nar långa. I.e. Ensamt stående "Låabod",
vedgub eller vagnbod. Obs! Det nedre tim-
ret i gavelröret hette "Gavelmor", se 1-1. "Gavel-
moren" ändar förlängdes cirka 10 cm på vardera
sidan åt långsidorna till. Så ursäldes till 2/3
djup i ändarna passand spår till "Bjurårens"
ändar; det blev starkt fäste och lagom öppning
mellan "Väglordet" och Bjuråren. Senna öppning

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M.6465:16

Landskap: Småland.

Härad: Uppvidinge & Ålandsväds.

Socken: Ålgåult & Kråksmåla.

Uppteckningsår: 1940.

Upptecknat av: Carl Vihing

Adress: Furåkra, ^mKråksmåla.

Berättat av: Lantbruk: Nils Jansson m.f.

Född år 1811 i Ålgåults socken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

hette "Dropprand". Obs! Nu veta vi ej flera sätt (28) att fästa takveden i foten.

B. Obs! På vilka hus dessa anordningar förekomma är upptecknat i svaren till Lista 13. och något i lista 14.

C. Hur krokarna fästes är tydligt beskrivet och med teckning belyst. Se n:o 8. a. Hur d. sk. "hängslena" fästes är och beskrivet i dessa uppteckningar och med teckning n:o 8. b. belyst. Hur den förlängda s. k. "Savelmodren" tjäntgjorde, som fäste för Bjuråarna och dessa i sin tur för takveden är upptecknat och med teckning n:o 8. c. belyst. Obs! Vint fanns i dessa s. k. "Klovakar" ett tjockt mellantag av väver annars hade varit

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 6465:17

Landskap: Småland.

Upptecknat av: Carl Vikberg

Härad: Uppvidinge & Ålandhövs.

Adress: Furåke, "Kråksmåla."

Socken: Ålgårds & Kråksmåla.

Berättat av: Lantbruk: Nils Jansson m. f.

Uppteckningsår: 1940.

Född år 1811. i Ålgårdssocken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

med lätt runnet egenam. Nävern hade ett under²⁸ lag de i lista ³antalsade Läckerna, vilka vara för-
ställda stötar av en eller två kärnor. I dessa sak
veta vi ej i underlaget längående från vidare än
ryggåren och Tidsåren. Det fanns ingen fackja
för det förställda underlaget (Läckerna) Obs! Nävern
spela rollen som fackja, ty det var den, "som höll
vattnet ute."

4. A. Se beskrivna typerna hava förhållande sam-
tidigt hos oss. Obs! Men ej 2. eller 3. typer på samma
hus, utan var typ för sig, på var, sitt hus.

B. Den vanligaste typen var den med krokar,
ty den var enligt vår erfarenhet hållbarast.

C. De övrigas vänlighet vara mindre gagnade

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. N. 6465:18

Landskap: Småland. Upptecknat av: Carl Veking,
 Härad: Uppvidinge. Adress: Turåkra, ? Kråksmåla.
 Socken: Ålgshults Kråksmåla. Berättat av: Lantbruk. Nils Jansson, mf.
 Uppteckningsår: 1940. Född år 1811. i Ålgshults socken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Ullhopa är typen med krokor. (29)

B. A —

B. Perioden med dessa taktyper avser abso-
lut tiden före till omkring 1850. Ols! Se hus
med beskrivna tak, hava väl underhållits
till 1900, men aldrig nyfäktas efter 1850 hos
oss. Se äro slut på våra orter de mråliga "Klovat-
ken".

C. Vi veta att på min faders F.d. gård i Kråksmåla
Ålgshults socken fanns ett fähus byggt omkring
1760. av riksdagsmannen Nils Bengtsson. men
vi veta att hus med "Klovat" (Frägelistorsnas ved-
tak) byggdes i början av 1800-talet. Lagesman-
nen Nils Jansson sade att hans fader Jan

ACC. N:R.

M.6465:19

Landskap: Småland

Upptecknat av: Carl Fikning

Härad: Uppvidinge ö Handbords.

Adress: Turäkra, "Kråksmåla."

Socken: Ålgömet, ö Kråksmåla.

Berättat av: Lantbruk: Nils Hansson, o.s.p.

Uppteckningsår: 1940.

Född år 1814 i Ålgömet, o.s.p.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Nilsson (som till bemålde riksdagman) be- (30.
 rättat att "omkring 1790. hade Bönderna var
 sitt "Näveraplång" för "Klovafakens underhåll,
 Men det hände att Bönderna natta tid gick
 & plågade på varandras ägor, så det "ble till
 slagmål & process om näverastöld." Man
 vet att dessa sak går ner till 1600-talet. Min far-
 far (bemålde Jan Nilsson, sade "När jag kom
 till Björkebo från Krokshult 1795, så fick jag bygga
 Ny "Skvalke" (mycket liten, gammaltida mjölkvarn, som
 drevs med vattenkraft) "Klovafaket" var så ruffet att
 ja kunde plocka ränder, det med fingrarna, så
 da hade blivit sen slutet å 1600-talet, så sade farbror Nils.
 D. Fypperna funnos före 1850. Ett och annat sak funnos till över 1900.
 G.A. Läs avaa!

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M. 6465:20-25

Landskap: Småland

Upptecknat av: Carl Viking

Härad: Uppvidingeö landsort

Adress: Suråkra nr Kråksmåla

Socken: Ålgö och Kråksmåla

Berättat av: Johan Svensson

Uppteckningsår: 1940

Född år 1830 i Ålgö socken

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

D:16.

Lista 10. Uppteckningen berör

Torvsk.

Vol. 4.

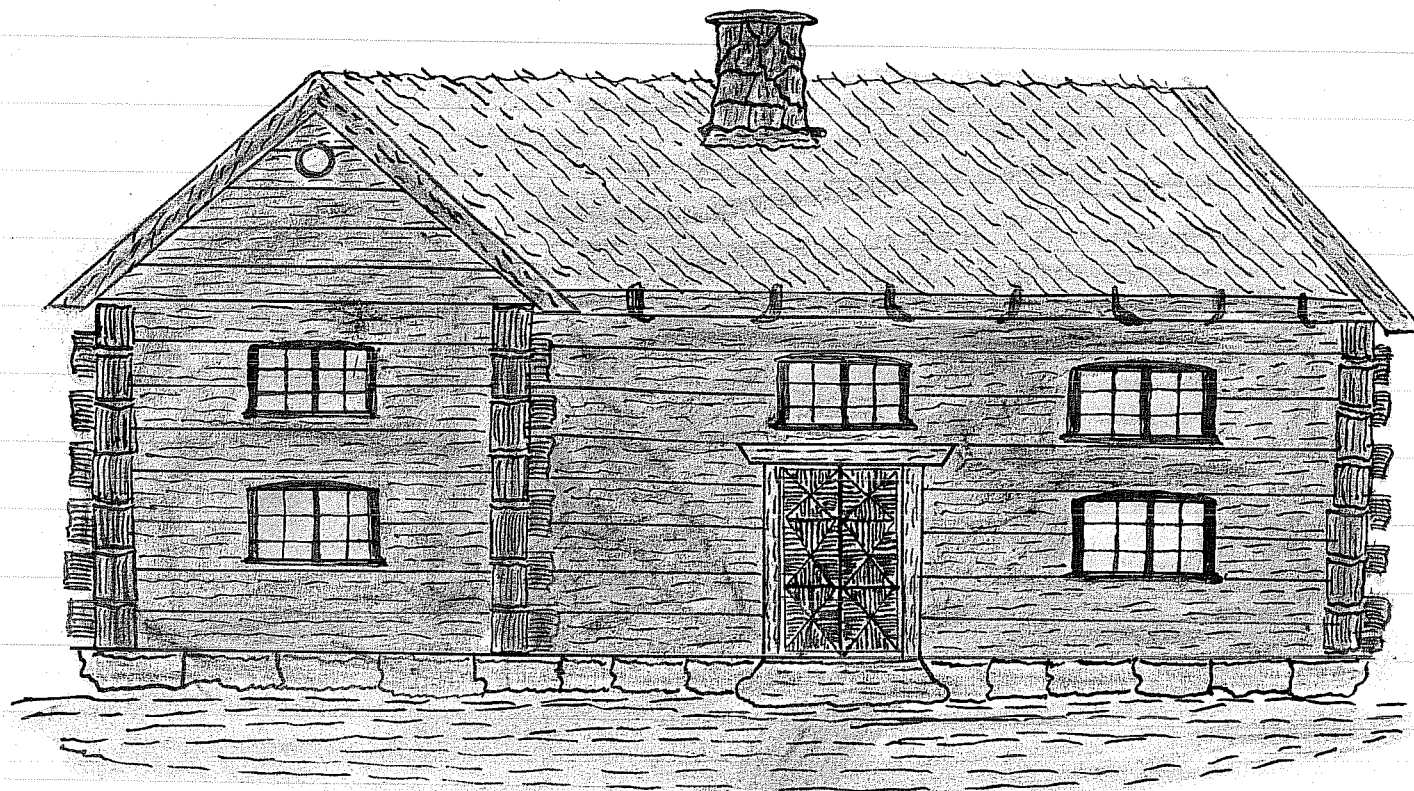
Sidor 31-35.

20-25
+ 1 sidan.

arsn. 20-25

M. 6465; 20 a.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Nº 9.

Den gamla sedan 1757. Nu kända mansgårds-
byggnaden i Kivramåla, Kråkumåla-socken,
— före 1918.

ACC. N:R.

M.6465: 20

Landskap: Småland.

Upptecknat av:

Earl Viking

Härad: Elfvärdsö Handbör, Adress: Furikra, "Kräksmåla.

Socken: Älgkult, "Kräksmåla. Berättat av: Johan Svensson.

Uppteckningsår: 1940.

Född år

1830 i Älgkultsocknen

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Torufaktäckaren och Träskamarkaren mm. Johan Svensson, var född 1830 i Krokstorp, Älgkultsocknen, Kronobergs-Län. Död 1921 i Älgkultskommuns ålderdomshem, Samnäsby.

Svensson var en skicklig, arbetsam person, som likt förhört fick kämpa mot fattigdom, ty b.a. "födde han upp 8 barn, men han hade aldrig utän sade, "Åh, då ä' dom, som har då pärmmer stället än ja." Han var ingen sagoberättare i verklig mening, men avslutade gärna det, som rörde hans yrken, då han var tillfrågad. Han var också god i att läcka kalmbak efter ortens redväja. Svensson var plikttagen och ärlig och känd för en god man.

ACC. N:R. M. 6465:21

Landskap: Småland.

Upptecknat av: Carl Viking

Härad: Uppvidinge- & Åmålshärad.

Adress: Juråkra, Bråksmåla.

Socken: Ålgshult & Bråksmåla.

Berättat av: Johan Svensson.

Uppteckningsår: 1940.

Född år 1830. i Ålgshults socken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

1. A.-B. Ortsbestämningar. Läs ovan! (31)

2. A.-B. Personbestämningar. Läs ovan!

3. A. I gammal tid förekom torv mycket, som
torktäckningsmedel hos oss. Underlaget var
Näver, men aldrig gransigt, bark eller halv,
så vitt vi kunnat utforska. Obs! Taket
var helt täckt med torv, så det fanns ej nå-
gon strimma ner till, så underlaget var
synligt eller täckt halv. Underlaget var på
näver vilade var Tvärställda En eller härniga
furstöror, som även här benämndes för
"Läckten." Obs! Ynfet långgäende Läckten i torv-
tak hos oss, men väl i "Spåntak."

B. Så bastor, smedjor och källare ej böra nämna.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M. 6465:22
Landskap: Småland. Upptecknat av: Carl Vikberg,
Härad: Uppvidinge ö. härad. Adress: Turåkra, Kråksmåla.
Socken: Ålgård Kråksmåla. Berättat av: Johan Svensson.
Uppteckningsår: 1940. Född år 1880. i Ålgårdssocken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

så förekom torv å mansgårdstugor, Brygg.⁽³²⁾
tvätt och bränneristugor samt såabodder. Men
icke på Fähus, Låge lador eller stall eller ved-
bod och vagnskjul.

C. Torven uppehålls i foten genom en å varje lång-
sida pående i s, samt hette "Mullås." Obs! och var
absolut lika, samt förut beskrivna "Bjurås."
"Mullåsen" var fästad med krokar av En
eller två trä. på absolut samma sätt, samt
"Bjuråsen" var fästad. Obs! I Lista 14. am-
kalas även s. h. "Hänslen" samt upplever "Bjur-
åsen," men detta förekom aldrig vid Torv-
lak hos oss. Obs! Men på mindre st. t. ex.
"såabod" var stundom "Gravelmaderu" för-

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M. 6465:23.Landskap: Småland.Härad: Uppvidinge & Hundbäcks.Socken: Ålgö och Kriksmåla.Uppteckningsår: 1940.Upptecknat av: Carl Viking,Adress: Furåkra, "Kriksmåla.Berättat av: Johan Svensson,Född år 1880. i Ålgö och Kriksmåla.LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

längd, så "Mullåsen" var däri mersfädd (33.
på samma sätt, som förut bemälda "Björ-
ås." Se teckning n:o 8.c!, som bifogats uti
till lista 14. Obs! Några andra sätt att fästa
"Mullåsen", som fasthåll "Läckten, näver och
koru" veta vi ej. Obs! Hägas bör för upp-
lysnings skull, obs! Takfallstyperna har i våra
order varit 3. Vi hava talat om "halv röst" vilket
är det samma som "Rät vinkel." "Över halv
röst, vilket är det samma som spetsig vinkel
och "Under halv röst, vilket är det samma, som
trubbig vinkel." Det var nödigt upplysa
därå, ty våra förutak vara i "Trubbig vin-
kel" alltså ej hög röst. Sådant bör gämnas.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M. 6465:24.

Landskap: Småland. Upptecknat av: Carl Viking,
 Härad: Uppvidlinge & Handbo. Adress: Turåkra, "Kråksmåla."
 Socken: Ålgshult & Kråksmåla Berättat av: Johan Svensson.
 Uppteckningsår: 1940. Född år 1830. i Ålgshultssocken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

4. A. Vi känna ej mera än en typ av kott³⁴.
 Särskilt en sorts "Mulläms" och 2 fästtyper av "Hane-
 åsarna." Obs! Men varje typ för sig. Krokar
 enbart där krokar förekomma och infäll-
 ningar av "Mullämsens" ändar i den förläng-
 da "gavelvadren", där man brukade sådant.
 B. Den vanligaste typen var den med träkrokar,
 krokar av järn känna vi ej till i detta fall.
 C. Den övriga typen veta vi förekom vid små,
 lottäckta hus.

5. A.

B. Perioden avser tiden före 1850. Från tiden 1850
 har här ej byggts lottäckta hus förutom "källa-
 re och rökstuga" på 1870-talet, men dessa bygg-

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M.6465:35

Landskap: Småland. Upptecknat av: Carl Viking,
 Härad: Uppvidinge & Handbreds. Adress: Turåkra, "Kråksmåla."
 Socken: Ålgöls Kråksmåla. Berättat av: Johan Svensson,
 Uppteckningsår: 1940. Född år 1930. i Ålgöls socken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

nader höra ej till dessa uppteckningar. Obs. (35)
 Men ett och annat torvtäckt beringstus
 underhölls till 1900. fast det var täckt med
 torv före 1950.

G. Obs: Åldita, rista, mansgårdsbyggnad med torvtak
 till 1918. Då ersatts med taktegel (seur i flod, sam-
 mara 1938.) närmare bestämt. Den tillhörde
 Landbruk: Vilhelm Svensson, Kimeråla, Kråks-
 måla socken. På vindens västra gavel fann
 jag för 5 år sedan, då jag var och letade efter
 försaker följande, i svarta, stora, bokstäv:
 G. P. S. 1757. Huset sett med torvtakbetäck-
 ning före 1918. Se teckning n: 9!

D. Syliska taktyper absolut före 1950. Ett och annat bibeckat
 till över 1900. ? Skriv endast på denna sida! G. a. Läs avan!